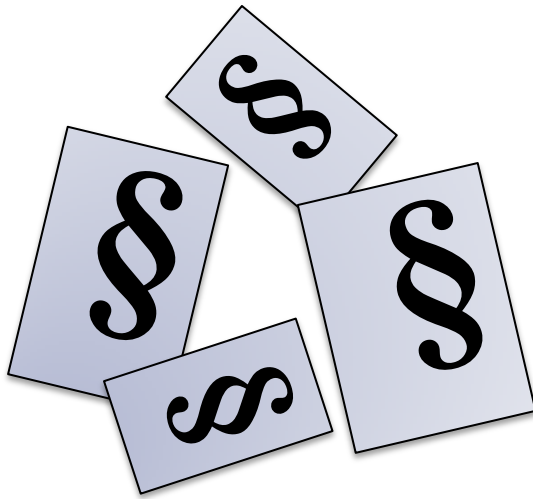

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

TYÖSUOJELUN SÄÄDÖSVALMISTELUN SEURANTA 2/2017

Työ- ja tasa-arvo-osasto
22.9.2017

Sisällysluettelo

0 Johdanto	3
1. Yleiset työturvallisuussäännökset	4
1.1. EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen	4
1.2. Valtion lupa- ja valvontaviraston (työnimi LUOVA) perustamisesta aiheutuvat muutokset työsuojelulakeihin	4
1.3. Hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttö työsuojelun valvonnassa.....	5
2. Kemikaalisäännökset	7
2.1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista (1214/2016) muuttaminen.....	7
2.2. Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteri (ASA-rekisteri)	7
3. Toimialakohtaiset säännökset	9
3.1. Laivatyösäädösten ajantasaistaminen.....	9
4. Muuta	10
4.1. Ehdotus kosteus- ja homevaurioita mittaavien ja analysoivien tahojen pätevydestä	10
4.2. Biologisten tekijöiden lainsäädännön uudistaminen	11
4.3. Valtioneuvoston asetuksen työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008, ns. työvälineiden käyttöasetus) eräät muutostarpeet	11
4.4. Teknisiä laitteita koskevien EU-asetusten aiheuttamat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön.....	12
4.5. EU:n tietosuojalakeiden vaikutus työsuojelulakeihin	13
4.6. Työsuojelusäädösten sujuvoittaminen sekä niiden tarpeellisuuden ja ajanmukaisuuden arviointi	13

0 Johdanto

Työsuojelua koskevat säädökset ja säädösten noudattamisen valvonta ovat merkittävien ja vaikuttavien työpaikkojen turvallisuuteen liittyvä sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja tasa-arvo-osaston käytössä oleva ohjauskeino. Työ- ja tasa-arvo-osaston työsuojeluun liittyvä säädösvalmistelu sisältää kansallisen lainsäädännön valmistelun lisäksi EU-tasoisien lainsäädännön valmistelun.

Työsuojelua koskeva lainsäädäntö muodostaa oman oikeudenalansa, joskin sillä on vahva liittymä ja sama käsitteellinen ympäristö yleisen työoikeuden kanssa. Työsuojelua koskevien säännösten ydinalue muodostuu työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden suojelua koskevista säännöksistä. Keskeisin niistä on työturvallisuuslaki (738/2002).

Työsuojelua koskevaan lainsäädäntöön kuuluu työympäristön fyysistä ja henkistä turvallisuutta koskevien säännösten ohella työaikaa ja tietyssä laajuudessa muita työsuhteen ehtoja sekä työelämän yhdenvertaisuutta koskevat säännökset. Työsuhtetta koskevan lainsäädännön valmistelu kuuluu kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan, vaikka sen valvonta kuuluu ministeriön alaiselle työsuojeluviranomaiselle (aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet).

Työsuojelulainsäädännön olennainen osa on myös koneiden, laitteiden ja kemikaalien sekä muiden työssä käytettävien tuotteiden turvallisuuteen liittyvät säännökset.

Työsuojelua koskevan säädösvalmistelun tavoitteena on huolehtia siitä, että lainsäädäntö on vaikuttavaa, ajantasaista, tarkoituksenmukaista ja selkeätä. Lainsäädännön tulee olla työnantajien ja työntekijöiden sekä valvontaviranomaisen kannalta helposti sovellettavissa olevaa ja ymmärrettävää. Säädökset tukevat ministeriön ja työ- ja tasa-arvo-osaston strategisia tavoitteita. Säännökset eivät saa aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa yrityksille.

Säädösvalmistelun osana huolehditaan siitä, että EU:n työsuojelua koskevia aloitteita ja säädösvalmistelua seurataan valmistelun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. EU-lainsäädännön valmisteluun pyritään vaikuttamaan kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Työsuojelua koskevien säädösten valmistelu perustuu systemaattiseen toimintaympäristön ja voimassa olevan säädöskokonaisuuden ja yksittäisen säännösten tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden seurantaan ja analyysiin. Työsuojelulainsäädäntöä valmistellaan kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnassa (TTN) yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Lainsäädäntösuunnitelmat ja -aloitteet käsitellään neuvottelukunnassa varhaisessa vaiheessa, ja valmistelu toteutetaan pääsääntöisesti neuvottelukunnan asettamissa kolmikantaisissa jaostoissa. Joissakin tapauksissa valmistelu voidaan toteuttaa virkatyönä.

Tätä ajankohtaistiedotetta työsuojeluun liittyvistä säädösvalmisteluhankkeista on päivitetty tähän asti sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla. Ministeriön organisaatio muuttui 1.9.2017 alkaen. Nyt työsuojeluasiat sijaitsevat uudella työ- ja tasa-arvo-osastolla (TTO), johon myös ministeriön tasa-arvoyksikkö siirtyi. Tiedotteeseen ei ole sisällytetty TTO:lle siirtyneitä uusia asioita (kuten tasa-arvo, lomitus ja työterveyshuolto) koskevia lainsäädäntöhankkeita.

Noin kaksi kertaa vuodessa päivitettävässä tiedotteessa kuvataan sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston vastuulla olevat työsuojeluun liittyvät säädösvalmisteluhankkeet, niiden vastuhenkilöt sekä valmisteluvaihe. Euroopan unionissa vireillä olevat työsuojeluun liittyvät lainsäädäntöasiat on esitetty erillisessä työsuojelun EU-tiedotteessa, jota päivitetään samaan aikaan tämän säädösvalmisteluluettelon kanssa.

1. Yleiset työturvallisuussäännökset

1.1. EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen

EU-maissa toteutettiin REFIT-ohjelman mukaisesti työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön arviointi vuosina 2014–2015. Arviointi koski puitedirektiivin 89/391/ETY ja 23 siihen liittyvän direktiivin täytäntöönpanoa. Jäsenvaltiot osallistuivat arviointiin valmistamalla direktiivien täytäntöönpanokertomukset. Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 2016 tiekartan (Roadmap - Communication on safety and health, DG EMPL B3), jossa määriteltiin yleisellä tasolla puitedirektiivin evaluaation jälkeiset haasteet ja toimenpiteet.

Varsinainen evaluaatioon ja konsultaatioon perustuva komission tiedonanto COM(2017) 12 final ”Turvallisempi ja terveellisempi työ kaikille – EU:n työterveys- ja työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen” julkaistiin tammikuussa 2017. Tiedonannossa esitellään, mitä komissio tekee ja teettää jäsenvaltioilla vuosien 2017–2018 aikana. Keskeiset toimenpiteet ovat:

- Tehostetaan työperäisen syövän torjuntaa antamalla lainsäädäntöehdotuksia, joihin liittyy uutta ohjeistusta ja tiedotusta.
- Autetaan yrityksiä, erityisesti mikro- ja pk-yrityksiä noudattamaan työsuojelusääntöjä.
- Yhteistyössä jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa poistetaan tai ajantasaistetaan vanhentuneet säännöt sekä keskitetään toimet suojelun parantamiseen ja laajentamiseen, sääntöjen noudattamiseen ja noudattamisen valvontaan työpaikoilla.

Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto koordinoi kansallisia toimenpiteitä ja hoitaa yhteydenpitoa muihin ministeriöihin ja STM:n muihin osastoihin. Tiedonanto ja siitä johtuvat toimenpiteet käsitellään kolmikantaisesti työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnassa, työsuojeluneuvottelukunnassa ja EU26-jaostossa.

Lisätietoja: Wiking Husberg, Antti Janas ja Hanna-Mari Pekuri

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63475 (Husberg), 02951 63501 (Janas), 02951 63459 (Pekuri)

1.2. Valtion lupa- ja valvontaviraston (työnimi LUOVA) perustamisesta aiheutuvat muutokset työsuojelulakeihin

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (sote) ja maakuntauudistuksen yhteydessä on tarkoitus uudistaa myös valtion aluehallintoa. Tässä valmistelussa kehitetään kokonaan uudenlaista valtioneuvoston ministeriöiden yhteistä virastomallia. Valtion lupa- ja valvontaviraston (Luova) toiminnan on suunniteltu käynnistyvän vuoden 2019 alussa, mutta sote-uudistuksen viivästyminen voi vaikuttaa asiaan. Tätä kirjoitettaessa ei ole vielä selvillä viraston toiminnan aloittamisajankohta.

Luova-viraston tehtävänä on turvata perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista ja valvoa yleistä etua hoitamalla monialaisena valtion hallintoviranomaisena lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä. Virasto on valtioneuvoston alainen niiden ministeriöiden yhteinen virasto, joiden toimialaan kuuluvia tehtäviä se hoitaa. Sen toimialueena on koko maa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Työsuojelutehtävissä viraston toimialueena on koko maa.

Uusi virasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla tehtävälajoilla:

- sosiaali- ja terveysala;
- opetus- ja kulttuuritoimi;
- ympäristötehtävät;
- työsuojeluhallinto.

Virastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Virastoa ohjaavat yhteisesti oikeusministeriö, sisäministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja ympäristöministeriö.

Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolla on valmisteltu uuden viraston perustamisesta johtuvia, suurelta osin teknisiä muutoksia seuraaviin työsuojelulakeihin:

- Laki eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta
- Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista
- Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä
- Laki työsuojeluhallinnosta
- Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta
- Panostajalaki
- Työturvallisuuslaki

Virastoa koskeva lakiehdotus siihen liittyvine muine ehdotuksineen oli lausuntokierroksella loppukeväällä 2017 osana laajempaa lakipakettia. Virastoa koskeva valmisteluvastuu on valtiovarainministeriöllä.

Lisätietoja STM:ssä: Antti Janas, Raimo Antila, Jarno Virtanen ja Hanna-Mari Pekuri
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63094 (Antila), 02951 63495 (Virtanen)
ja 02951 63459 (Pekuri)

1.3. Hallinnollisten seuraamusmaksujen käyttö työsuojelun valvonnassa

Hallinnollisten sanktioiden käyttöalan laajentamisedellytyksiä on tarpeen selvittää. Hallinnollisella sanktiolla tarkoitetaan tietyn moittittavaksi koetun toiminnan, rikkomuksen, muuta kuin rikosoikeudellista seuraamusta. Seuraamuksen määrääjänä on hallintoviranomainen.

Valtionhallinnon vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan on yhtenä toimenpide-ehdotuksena otettu työsuojelun laiminlyöntimaksun käyttöönoton selvittäminen. Seuraamusmaksujen käyttöönotolla on yhtymäkohtia myös työsuojeluvalvonnan resurssiselvitykseen. Oikeusministeriön julkaisemassa ”Oikeudenhoidon uudistamisohjelmassa vuosille 2013 – 2025” on sivuttu seuraamusmaksuja yhtenä oikeudenhoidon tehostamiskeinona.

Työsuojelun seuraamusmaksujen käyttöönottoa käsiteltiin alkuvuonna 2013 työsuojeluneuvottelukunnassa. Neuvottelukunta puolsi jatkoselvittämistä prosessiekonomisten hyötyjen näkökulmasta. Työsuojeluosaston säädösyksikössä laadittiin keväällä 2013 muistio hallinnollisista seuraamusmak-

suista työsuojeluasioissa. Sosiaali- ja terveysministeriö sai muistiosta aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueiden lausunnot. Vastualueiden lausunnoissa puollettiin hallinnollisen seuraamusmaksun käyttöönottoa ja tehtiin ehdotuksia sen mahdollisista käyttötilanteista.

Asiaa käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmisteleivassa neuvottelukunnassa viimeksi syksyllä 2014. Silloin todettiin, että esitettyjen näkemysten perusteella laiminlyöntimaksun käyttöönotolle ei ollut edellytyksiä ja sovittiin asiaan palattavan myöhemmin.

Harmaan talouden rikoksiin liittyvän rikostorjuntaketjun vaikuttavuuden sekä hallinnollisten seuraamusten kehittämisen hankkeen osana selvitetään kolmikantaisesti hallinnollisten sanktioiden käyttömahdollisuudet työlainsäädännössä ja työsuojeluvalvonnassa sen tehokkuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Sanktion pääasiallisena muotona tulisi käytännössä kysymykseen rikkomuksen vakavuuteen suhteutettu hallinnollinen seuraamusmaksu.

Lisätietoja: Tanja Ylitöyrä
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63402

2. Kemikaalisäännökset

2.1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista (1214/2016) muuttaminen

Työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan HTP-jaosto valmistelee esityksen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista muuttamiseksi. HTP-arvoja koskeva säädösvalmistelu on jatkuva prosessi. Asetuksella myös toimeenpannaan komission tammikuussa 2017 antama työperäisen altistumisen neljäs viiteraja-arvodirektiivi (164/2017/EU). Uuden asetuksen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2018. Tällöin ilmestyy myös STM:n julkaisu HTP-arvot 2018.

Hankenumero STM105:00/2016

Tavoiteaikataulu:

TTN:n käsittelyyn: Keväällä 2018

Esittelyyn: Kesällä 2018

Voimaan: 1.8.2018

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Tanja Ylitöyrä

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63402 (Ylitöyrä)

2.2. Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteri (ASA-rekisteri)

ILO:n yleissopimus nro 139 työnteon yhteydessä syöpää synnyttävistä aineista ja tekijöistä aiheutuvien vaarojen torjunnasta ja valvonnasta edellyttää, että jäsenvaltion tulee määrätä ne toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä työntekijöiden suojelemiseksi vaaralta joutua altistetuksi syöpää synnyttävillä aineille tai tekijöille ja järjestettävä asianmukainen tietojen rekisteröintijärjestelmä.

Laissa 717/2001 säädetään syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä. Laissa on perussäännökset rekisterin käyttötarkoituksesta, tietosisällöstä ja tietojen käsittelystä.

Työterveyslaitos on ylläpitänyt ASA-rekisteriä vuodesta 1979 lähtien. Rekisteriin on kerätty runsaasti arvokasta tietoa. Toiminnan tehostamiseksi ja tietojen hyödyntämisen parantamiseksi ASA-rekisteri ja ASA-ilmoitukset on syytä saada digitaalisiksi. Samalla on tarpeen käydä läpi myös muut ASA-lainsäädäntöön ja -käytäntöihin liittyvät asiat ja tehdä niihin tarvittavat päivitykset. Lisäksi tulee selvittää EU:n tietosuojasetuksen mahdollinen vaikutus ASA-lakiin.

ASA-rekisteriin ilmoitettavien aineiden listasta on säädetty työministeriön päätöksellä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista tekijöistä, joka tuli voimaan vuonna 1993 (TMp 838/1993) ja johon lisättiin aineita vuonna 2000. Syöpävaarallisuustietojen ja -luokitusten sekä markkinoilla olevien kemikaalien muututtua on syytä päivittää tätä syöpävaarallisten tekijöiden listaa.

Vuoden 2017 aikana on käynnistetty lainsäädäntöhankkeiden valmistelu. Tarkoituksena on päivittää aluksi työministeriön päätös syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista tekijöistä ja muuttaa säädös

STM:n asetukseksi. Lain 717/2001 uudistamisen osalta aikataulu riippuu osittain ulkopuolisista tekijöistä (mm. TEM:n KemiDigi-hankkeen etenemisestä).

Tavoiteaikataulu Tmp 838/1993 päivityksen osalta:

TTN-käsittelyyn: Syksy 2017

Esittelyyn: Vuoden 2018 aikana

Voimaan: Vuoden 2018 aikana

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski ja Anne Vänskä

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63565 (Saarikoski) ja 02951 63507 (Vänskä)

3. Toimialakohtaiset säännökset

3.1. Laivatyösäädösten ajantasaistaminen

Aluksen työympäristöstä säädetään työympäristöstä aluksessa annetussa valtioneuvoston päätöksessä (417/1981; jäljempänä työympäristöpäätös). Työympäristöpäätös on ollut voimassa runsaat 30 vuotta. Suomea sitovissa kansainvälisissä velvoitteissa samoin kuin Suomen perustuslaissa on määräyksiä, joista aiheutuu tarvetta päivittää aluksen työympäristöä koskevaa sääntelyä. Muutoinkin työympäristöpäätöksessä säädettyjä asioita on tarpeen päivittää.

Sosiaali- ja terveysministeriössä järjestettiin huhtikuussa 2015 tapaaminen merenkulkualan ja työsuojeluosaston edustajien kesken. Yhteinen mielipide tapaamisessa oli, että aluksen työympäristöä koskevaa sääntelyä tulee ajanmukaistaa.

Työturvallisuussäännöksiä valmisteleva neuvottelukunta asetti syyskuussa 2015 jaoston, jonka tehtävänä oli valmistella ajantasaistettu aluksen työympäristöä koskeva valtioneuvoston asetus. Lisäksi jaoston tehtävänä oli selvittää, onko työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (403/2008) tarpeen muuttaa alusten nostolaitteiden tarkastusten ja aluksilla nostolaitetarkastuksia suorittavien tarkastajien pätevyyden osalta. Jaoston toimikausi päättyi 31.12.2016.

Valtioneuvoston asetus työympäristöstä aluksessa (289/2017) hyväksyttiin valtioneuvostossa 18.5.2016. Asetus tulee voimaan 1.1.2018.

Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 37 §:n ja liitteen muuttamisesta (286/2017) hyväksyttiin valtioneuvostossa 11.5.2017. Asetus tuli voimaan 1.6.2017.

Lisätietoja: Tuula Andersin ja Harri Halme

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63506 (Andersin) ja 02951 63480 (Halme)

4. Muuta

4.1. Ehdotus kosteus- ja homevaurioita mittaavien ja analysoivien tahojen pätevydestä

Kosteusvaurioityöryhmä on ehdottanut, että työtiloina käytettävien kosteus- ja homevaurioituneiden rakennusten mikrobipitoisuuksia mittaavilta ja näytteitä analysoivilta tahoilta tulisi edellyttää tiettyä pätevyyttä, koulutusta sekä käytettävien menetelmien ja laitteiden asianmukaisuutta. Näiden toteutamiseen tulisi luoda vastaavanlainen järjestelmä kuin jo olemassa olevissa laeissa ja asiasta tulisi säätää.

Hallituksen käynnistämien hometalkoiden (2009–2013) yhtenä tavoitteena oli rakennusten kosteus- ja homevaurioita mittaavien ja näytteitä analysoivien tahojen pätevyyksien toteutamisjärjestelmän yhdenmukaistaminen.

Sosiaali- ja terveysministeriön hyvinvoinnin ja terveyden osaston valmisteleva laki terveydensuojelulain muuttamisesta tuli voimaan maaliskuun alussa 2015. Uudistetun lain mukaisissa tarkastuksissa asiantuntijana voi toimia vain määritellyn koulutuksen suorittanut tai vastaavat tiedot omaava henkilö. Lisäksi asiantuntijana toimiminen edellyttää henkilön sertifiointia valtakunnalliseen järjestelmään entisen kuntakohtaisen hyväksymismenettelyn sijaan. Kuntien viranomaisilta poistettiin asiantuntijoiden pätevyyden arviointitehtävät. Sertifioidut asiantuntijat merkitään julkiseen tietojärjestelmään, josta käy ilmi pätevyyden voimassaolo. Kunnan terveydensuojeluviranomainen tai tutkimuksen muu tilaaja, kuten kiinteistön omistaja tai isännöitsijä, voi tarvittaessa varmistaa asiantuntijan pätevyyden tietojärjestelmästä. Jos asiantuntija ei täytä enää edellytettyjä pätevyysvaatimuksia, hänet voidaan poistaa tietojärjestelmästä.

Työsuojeluosastolla selvitettiin virkatyönä mahdollisuutta sisällyttää työturvallisuuslakiin kosteus- ja homevaurioita koskien vastaava muutos kuin lakiin terveydensuojelusta. Asiaa käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa useita kertoja vuosina 2014–2015 ja sovittiin, että sitä ei viedä eteenpäin säädösvalmisteluhankkeena.

Keväällä 2016 työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa esiteltiin Työterveyslaitoksen laatimaa toimintaohjetta työpaikkojen sisäilmasto-ongelmien selvittämiseen. Ohje sai positiivisen vastaanoton, ja neuvottelukunnan jäsenet suosittelivat sitä sidosryhmilleen.

Lisätietoja: Tanja Ylitöyrä
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63402

4.2. Biologisten tekijöiden lainsäädännön uudistaminen

Koska kansallinen säädöspohja, EU:n säädökset ja työolosuhteet ovat muuttuneet, on ollut tarkoituksenmukaista uudistaa valtioneuvoston päätös (1155/1993). Työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnan asettama Biologisten tekijöiden -jaosto on valmistellut esityksen päätöksen uudistamiseksi valtioneuvoston asetukseksi, johon samalla yhdistetään terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla (317/2013) annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt asiat. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain sekä työturvallisuuslain muuttamisesta, HE 94/2017 vp, jolla tietyt valtioneuvoston päätöksessä säädetyt asiat nostettaisiin lain tasolle, annettiin 24.8.2017 ja valiokuntakäsittely alkoi syyskuun alussa. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018. Uusi biologisia vaaratekijöitä koskeva valtioneuvoston asetus on tarkoitus saattaa voimaan alkuvuodesta 2018. Jaosto on päättänyt toimintansa.

Hankenumero STM077:06/2012

Tavoiteaikataulu:

Esittelyyn: Vuonna 2017

Voimaan: Vuoden 2018 aikana

Lisätietoja: Reetta Orsila, Tanja Ylitöyrä ja Tuula Andersin

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63505 (Orsila), 02951 63402 (Ylitöyrä) ja 02951 63506 (Andersin)

4.3. Valtioneuvoston asetuksen työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008, ns. työvälineiden käyttöasetus) eräät muutostarpeet

Sosiaali- ja terveysministeriölle on esitetty toiveita ns. työvälineiden käyttöasetuksen muuttamiseksi. Muun muassa työ- ja elinkeinoministeriö on tehnyt ehdotuksen kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksen hissien käytöstä (663/1993) 22 §:n siirrosta työturvallisuuslainsäädäntöön. Lisäksi aluehallintovirastot ja eräät muut tahot ovat esittäneet harkittavaksi muutoksia asetukseen.

Muutosehdotukset koskevat metsässä työskentelyssä käytettävien metsätraktorien nosturien vuosi- ja kymmenvuotistarkastuksista luopumista; nostopuomirakenteella varustettujen betonipumppujen sisällyttämistä käyttöasetuksen mukaisten tarkastusten piiriin; käyttöasetuksessa mainittujen nosturien määritelmien tarkastelemista; hyllystö-, tavaralava- ja pikkuhissien, nostoluukkujen sekä tuulivoimaloiden huoltohissien määräaikaistarkastuksia; henkilöiden ja taakan samanaikaista nostamista nosturilla; nosturinkuljettajien pätevyysvaatimuksia sekä työvälineiden käytöstä ulkopuolisille aiheutuvaa vaaraa. Ehdotuksista on tehty muistio, jota käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunnassa 31.1.2017.

Työturvallisuussäännöksiä valmistelevalle neuvottelukunta asetti jaoston käsittelemään käyttöasetuksen muuttamista. Jaoston toimikausi on 1.3.2017 – 31.12.2018. Jaostossa on käyty läpi ministeriöön tulleita muutosehdotuksia ja kuultu asiantuntijoiden näkemyksiä asetuksen muutostarpeista.

Lisätietoja: Antti Janas, Kaisu Ahtola ja Hanna-Mari Pekuri

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi

Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63785 (Ahtola) ja 02951 63459 (Pekuri)

4.4. Teknisiä laitteita koskevien EU-asetusten aiheuttamat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset henkilönsuojaimista ja köysiratalaitteistoista annettiin 9.3.2016 ja julkaistiin EU:n virallisessa lehdessä 31.3.2016. Henkilönsuojaimia ja köysiratalaitteistoja koskevia asetuksia aletaan soveltaa ilmoitettuja laitoksia koskevien artiklojen osalta 21.10.2016 ja muilta osin 21.4.2018. Vaikka asetukset eivät lähtökohtaisesti edellytä kansallista täytäntöönpanoa, kansallista lainsäädäntöä tarkistetaan mahdollisten päällekkäisyyksien osalta. Tarpeettomat säännökset kumotaan, lisäksi tarvitaan edelleen lähinnä ohjeiden, tietojen ja merkintöjen kieltä, markkinavalvontaa ja seuraamuksia koskevia säännöksiä. Siltä osin, kun on kyse yksityiseen käyttöön tarkoitetuista tai olennaisessa määrin yksityisessä kulutuksessa käytettävistä henkilönsuojaimista, valmisteluvastuu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Tarvittavien muutosten valmistelu tehdään virkatyönä tiiviissä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Ilmoitettuja laitoksia koskevat tarvittavat muutokset on tehty työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä annettuun lakiin (1053/2010) lailla 1085/2016 hallituksen esityksen HE 183/2016 vp pohjalta. Vielä tarvittavien muutosten osalta tarkoituksena on sisällyttää kummankin hallinnonalan lakitasoiset muutokset samaan hallituksen esitykseen.

Työssä käytettävistä teknisistä laitteista säädetään eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annetussa laissa (1016/2004) ja sen nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä. Kyseisestä laista kumottaisiin tarpeettomat henkilönsuojaimia koskevat säännökset, ja lain kieltä, valvontaa ja rangaistusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös EU-asetusten osalta. Rikoslain työturvallisuusmääräyksen määritelmää tarkennettaisiin. Henkilönsuojaimia koskevan asetuksen johdosta tulee kumottavaksi valtioneuvoston päätös henkilönsuojaimista (1406/1993). Köysiratalaitteistoja koskeva asetus aiheuttaa edellä mainittujen laite- ja rikoslain muutosten lisäksi muutoksia valtioneuvoston asetukseen henkilökuljetukseen tarkoitetuista köysiratalaitteistoista (253/2002). Tarkoituksena on korvata valtioneuvoston asetus uudella asetuksella, joka sisältäisi köysiratalaitteistojen nykyistä vastaavat käyttöä koskevat säännökset. Sen sijaan köysiratalaitteistojen osajärjestelmien ja turvakomponenttien vaatimustenmukaisuutta koskevat säännökset kumottaisiin EU-asetuksen johdosta.

Kuluttajakäyttöön tarkoitettujen henkilönsuojainten osalta annettaisiin erillinen laki sekä muutettaisiin lakia eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta. Rikoslain terveystarkoituksen yhteydessä olevaan luetteloon lisättäisiin henkilönsuojainasetus. Kuluttajien käyttöön tarkoitettuja henkilönsuojaimia koskevista vaatimuksista annettu valtioneuvoston asetus (1100/2009) kumottaisiin.

HE:n hankenumero: STM030:00/2017

HE:n tavoiteaikataulu:

TTN:n käsittelyyn 12.9.2017 ja lausuntokierroksen jälkeen

Lausuntokierrokselle syksyllä 2017

Esittelyyn loppuvuonna 2017

Voimaan 21.4.2018

Lisätietoja: Hanna-Mari Pekuri, Pirje Lankinen (henkilönsuojaimet), Kari Seppänen (köysiratalaitteistot) ja Laura Holkko/TEM (kuluttajakäyttöön tarkoitettut henkilönsuojaimet)

Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi tai etunimi.sukunimi@tem.fi

Puhelin: 02951 63459 (Pekuri), 02951 63488 (Lankinen), 02951 63490 (Seppänen) ja 02950 60092 (Holkko)

4.5. EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutus työsuojelulakeihin

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat keväällä 2016 asetuksen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EU 2016/679). Asetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan 25 päivästä toukokuuta 2018 lukien sellaiseen kaikissa jäsenvaltioissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolla on valmisteilla selvitys, jossa arvioidaan sitä, aiheuttaako EU:n asetus muutostarpeita työsuojelulainsäädäntöön. Muutostarpeita on tarkoitettu käsitellä alustavasti työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa syksyn 2017 aikana.

Lisätietoja: Tuula Andersin
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63506

4.6. Työsuojelusäädösten sujuvoittaminen sekä niiden tarpeellisuuden ja ajanmukaisuuden arviointi

Pääministeri Sipilän hallitusohjelman mukaan hallituskauden aikana kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa on helpotettu merkittävästi turhaa sääntelyä purkamalla, hallinnollista taakkaa keventämällä ja lupaprosesseja sujuvoittamalla. Tavoitteena on sujuvoittaa säädöksiä sekä purkaa turhaa sääntelyä ja byrokratiaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla laadittiin vuonna 2015 säädösselvitys, jossa tarkasteltiin voimassa olevia työsuojelusäädöksiä siitä näkökulmasta, mikä on perustuslain, kansainvälisten sitoumusten ja EU:n säädösten kotimaiselle sääntelylle jättämä liikkumavara työsuojelun alueella. Selvitykseen sisällytettiin säädökset, joiden valmisteluvastuu on ollut työsuojeluhallituksella, työministeriön työsuojeluosastolla tai sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla. Selvitys käsiteltiin kolmikantaisesti työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa.

Säädösselvitystä päivitetään ja käytetään apuna hallitusohjelman mukaisessa työsuojelusäädösten sujuvoittamisessa ja normien perkauksessa. Hallituksen tavoitteet otetaan tarkasteluun kaikissa säädösvalmisteluhankkeissa.

Lisätietoja: Antti Janas, Hanna-Mari Pekuri ja Leena Alanko
Sähköposti: etunimi.sukunimi@stm.fi
Puhelin: 02951 63501 (Janas), 02951 63459 (Pekuri) ja 02951 63567 (Alanko)